

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31.08.2005, sp. zn. 5 To 81/2005, ECLI:CZ:VSOL:2005:5.TO.81.2005.1

Číslo: 43/2006

Právní věta: Jednání pachatele bezprostředně směřující k úmyslnému usmrcení těhotné ženy (a tím i jejího nenarozeného dítěte) nelze právně posoudit jako pokus trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1, § 219 odst. 1, spáchaný proti dvěma osobám ve smyslu kvalifikované skutkové podstaty trestného činu vraždy uvedené v § 219 odst. 2 písm. a) citovaného ustanovení, neboť lidský plod nelze pokládat za lidského jedince, který požívá přímé ochrany ustanovením o trestném činu vraždy. Při útoku zaměřeném prvotně na život těhotné ženy je ochrana lidského plodu poskytována zprostředkovaně, a to zvýšenou trestností trestného činu vraždy danou znakem spácháním činu „na těhotné ženě“, tj. v podobě kvalifikace podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zák.

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 31.08.2005

Spisová značka: 5 To 81/2005

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Vražda

Předpisy: § 219 odst. 1 tr. zák.
§ 219 odst. 2 písm. a) tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Olomouci z podnětu odvolání obžalovaného P. D. a státního zástupce zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 2005, sp. zn. 36 T 2/2005 a podle § 259 odst. 3 tr. ř. ve věci nově rozhodl.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 2005, sp. zn. 36 T 2/2005, byl obžalovaný P. D. uznán vinným pokusem trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., jehož se měl podle skutkových zjištění soudu prvního stupně dopustit tím, že

dne 9. 10. 2004 kolem 17.00 hod. v bytě svého bratra v O., část B., okres Š., v podnapilém stavu po předchozí rozepři, v úmyslu usmrtit, fyzicky napadl svou s ním těhotnou družku J. H., a nenarozený,

samostatného života schopný, lidský plod rukou ozbrojenou kuchyňským nožem s délkou čepele 11,3 cm tak, že velkou razancí zasadil bodnou ránu do břicha J. H., která se nacházela ve 32. týdnu těhotenství, čímž ji způsobil bodný kanál procházející kůží, podkožními tkáněmi, svalovinou stěny břišní, podbřišnicí do dutiny břišní, velkou předstěrou a přes horní část děložní stěny do těhotné dělohy a přes plodové obaly, která způsobil masivní krvácení do dutiny břišní, čímž došlo u poškozené k rozvoji krvácivého šoku, jehož následkem je smrt, avšak v důsledku včasné lékařské pomoci krvácivý šok nenastal a současně v důsledku porušení děložní stěny a plodových blan mohlo dojít u poškozené k průniku plodové vody do krevního oběhu za následného rozvoje smrtící poruchy krevní srážlivosti, a současně došlo k zasažení nenarozeného, ale samostatného života schopného lidského plodu v těle matky J. H., kterému způsobil bodnořeznou ránu umístěnou na hranici pravé spánkové a týlní krajiny lebky, která procházela kůží hlavy, kostí klenby lebni, tvrdou plenou mozkovou do dutiny lebni, měkkými plenami mozku do pravého týlního laloku mozku, do pravého spánkového laloku až na jeho spodinu a opět přes měkké pleny mozkové, tvrdou plenu mozkovou a kostru spodiny lebni do pravé oční jamky s porušením žilního splavu a se vznikem nitrolebních hematomů, v důsledku čehož došlo k předčasnému porodu tzv. císařským řezem s následkem řady dalších komplikací, jako je syndrom respirační tísně a sepse, takže v důsledku poškození mozku a krvácení do dutiny lebni byl ohrožen na životě a k usmrcení poškozených J. H. a nenarozeného, samostatného života schopného lidského plodu (předčasně narozeného D. H.) nedošlo, pouze shodou šťastných okolností a včasné lékařské pomoci.

Za to byl podle § 219 odst. 2 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání čtrnácti let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl obžalovaný zavázán povinností zaplatit náhradu škody poškozené zdravotní pojišťovně ve výši 722 121 Kč.

Proti tomuto rozsudku se odvolali obžalovaný P. D. a státní zástupce. Obžalovaný P. D. napadl všechny výroky rozsudku, tedy jak výroky o vině a trestu, tak i výrok o náhradě škody a státní zástupce podal odvolání v neprospěch obžalovaného do výroků o vině a trestu.

Obžalovaný P. D. prostřednictvím svého obhájce namítl, že soud prvního stupně nezjistil úplně skutkový stav a nevypořádal se se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí.

Nesouhlasí také s právní kvalifikací posuzovaného skutku soudem prvního stupně jako, trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., neboť předmětem útoku u trestného činu vraždy podle § 219 tr. zák. může být jedině živý člověk, tedy živě narozený a nikoliv lidský plod. V tomto směru souhlasí s námitkami obsaženými v odvolání státního zástupce.

Obžalovaný závěrem odvolání navrhl, aby Vrchní soud v Olomouci po doplnění dokazování rozhodl tak, že napadený rozsudek zruší, nově jej uzná vinným v souladu se správně zjištěným skutkovým stavem.

Oproti tomu státní zástupce v úvodu svého opravného prostředku poukázal na to, že provedeným dokazováním bylo nade vší pochybnost zcela jednoznačně prokázáno, že ke spáchání trestného činu vraždy ve stádiu pokusu došlo a skutkový děj proběhl tak, jak je popsán v napadeném rozsudku, přičemž tento trestný čin spáchal obžalovaný. Sporné je však právní posouzení tohoto trestného činu. Je otázkou, zda ho posoudit tak, jak to učinil soud prvního stupně, tedy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., nebo ve smyslu obžaloby podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zák. či podle obou těchto písmen, tedy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a), d) tr. zák., vše za použití § 8 odst. 1 tr. zák.

Poukázal na to, že nalézací soud svůj závěr ohledně zvolené právní kvalifikace odůvodnil tím, že

současný právní stav staví ochranu života člověka na přední místo, přičemž vychází především z Listiny základních práv a svobod, která přiznává právo na ochranu lidského života již před narozením. Podle čl. 6 odst. 1 Listiny základních práv a svobod má každý právo na život a lidský život je hoděn ochrany již před narozením. Z toho plyne, že formulace „lidský život před narozením“ není totožná s pojmem „každý“. Druhá věta zmíněného článku Listiny působí značné interpretační potíže. Termín „hoden ochrany“ totiž není normou, která by vyjadřovala příkaz, zákaz nebo nařízení či dovolení, ale termínem obsahujícím přání, tedy jakousi etickou normou. Jde spíše o interpretační pravidlo vztahující se k dalším článkům Listiny a směrnici pro zákonodárce k řešení právní úpravy ochrany těhotné ženy a lidského plodu. Listina chrání plod jako součást těla matky rovněž prostřednictvím čl. 32 odst. 1 a odst. 2. Ve světle tohoto výkladu neobstojí tvrzení nalézacího soudu, navíc blíže nijak nezodůvodněné, podle kterého Listina přiznává plné právo na ochranu života již před narozením, tzn. jako živého člověka. V této souvislosti odkázal i na komentář k Listině (Pavliček a kol., Ústava a ústavní řád ČR), v němž je mezi jinými uvedeno, že již vymezení pojmu lidský život, včetně stanovení jeho počátku a konce, představuje pro právní odvětví dosti obtížně řešitelný problém. Právo v oblasti svého působení musí respektovat výsledky, k nimž v dané době dospěla především lékařská věda. Jí přísluší určit, kdy nastává zrození a kdy smrt a v souladu s tím musí být tyto skutečnosti právně stanoveny a vyvozeny právní důsledky. Podle tohoto komentáře i Komise zřízená Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod dospěla k závěru, že přiznání absolutního práva na život plodu by bylo v rozporu s předmětem a účelem úmluvy, přičemž stát může omezit právo na umělé přerušování těhotenství, aniž by se tím porušovalo právo na soukromí těhotných žen. Ani Evropská úmluva sama klíčový pojem „život“ nedefinuje. V judikatuře Evropského soudu pro lidská práva nebylo zatím objasněno, v jaké míře se právo na život vztahuje na lidský plod. K tomuto problému zaujala v roce 1980 své stanovisko pouze Evropská komise (stížnost č. 8416/78), podle které se právo na život ve smyslu čl. 2 odst. 1 aplikuje až od narození a nikoliv pouhého početí. Z tohoto vyplývá, že Evropská úmluva vychází z pojetí, podle kterého život začíná zrozením a právo plodu neřeší. Určitá ochrana občanskoprávní i trestněprávní byla a je v právních řádech poskytována a v různých systémech práva je řešena odlišně.

Podle názoru státního zástupce lidský život chrání ustanovení § 219 tr. zák. Předmětem útoku může být jen živý člověk. Za živého člověka je třeba považovat dítě, které se již narodilo. V trestním zákoně je nenarozený lidský plod chráněn ustanoveními § 227 - § 229 tr. zák. o nedovoleném přerušování těhotenství, když objektem těchto trestných činů je mimo zdraví matky právě také klíčící lidský plod, a to až do porodu, a v neposlední řadě také ustanovením § 219 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zák., které chrání těhotnou ženu jako takovou, tedy nejen ženu, která je těhotná, ale i plod, který je součástí těla matky a také celý proces těhotenství. V této souvislosti zmínil, že za těžkou újmu na zdraví podle § 89 odst. 7 písm. g) tr. zák. se považuje také vyvolání potratu nebo usmrcení plodu. Má tak za to, že názor nalézacího soudu je v rozporu se systematickou trestního zákona, zejména pak jeho hlavy sedmé zvláštní části o trestných činech proti životu a zdraví. Žádné ustanovení trestního zákona sice nedefinuje pojmy „jiného“ usmrtit; „jinému“ ublížit na zdraví či způsobit těžkou újmu na zdraví, avšak jejich obsah je možné zcela jednoznačně dovodit systematickým a logickým výkladem hlavy sedmé zvláštní části trestního zákona v kontextu s příslušnými ustanoveními Listiny a Úmluvy. Má jednoznačně za to, že předmětem útoku u trestného činu vraždy podle § 219 tr. zák. může být jedině živý člověk, tedy živě narozený a nikoliv lidský plod.

Tvrzení nalézacího soudu, který samostatnému životu schopnému lidskému plodu v těle matky přiznává status „živého člověka“ v souladu s rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva z 8. 7. 2004 ve věci Vo proti Francii (stížnost č. 53924/00), je podle názoru státního zástupce zavádějící. Jeho obsah je stejně možné interpretovat ve prospěch obžaloby. Evropský soud se totiž ani v tomto případě nevyjádřil k samostatnému pojmu „život“, ale pouze odkázal na to, že určení počátku práva na život je na uvážení států, a to v rámci evolutivního výkladu úmluvy, jež je žijícím instrumentem a je jej tedy nutné vykládat ve světle současných životních podmínek. Vzhledem k neexistenci

koncenzu, týkajícího se vědecké a právní definice počátku života na evropské úrovni, není možné v současnosti abstraktně odpovědět na otázku, zda je nenarozené dítě „osobou“ ve smyslu čl. II. Úmluvy.

Nalézací soud odmítl závěr bývalého Nejvyššího soudu ČSR, vyjádřený v usnesení ze dne 1. 8. 1986, sp. zn. Ntd 246/86 (publikováno v Bulletinu Nejvyššího soudu České republiky pod č. 2/87 - 10), v němž je uvedeno, že pod pojmem „jiného“ ve smyslu ustanovení zvláštní části trestního zákona obsahujících tento znak je třeba rozumět pouze živého člověka a nikoliv též dosud nenarozený lidský plod, protože tento již neodpovídá zmíněným podmínkám ve společnosti, zejména pak požadavkům na ochranu lidských práv a svobod, když uvedené rozhodnutí bylo přijato ještě za účinnosti ústavy Československé republiky č. 100/1960, jež výslovně nezakotvovala ochranu života člověka. Státní zástupce má za to, že tento závěr Nejvyššího soudu ČSR ob stojí i v současné době, kdy součástí právního řádu ČR je listina, úmluva a další mezinárodní dokumenty, týkající se ochrany lidských práv, jelikož jim nijak neodporuje. Navíc podotkl, že ustanovení § 219 odst. 2 písm. d) tr. zák. bylo do trestního zákona zařazeno až novelou č. 125/1995 Sb. a ještě tak více posílilo ochranu nenarozeného plodu, zdraví těhotné ženy a těhotenství.

Za nesprávný státní zástupce považuje i názor nalézacího soudu, podle kterého je rozhodující pro posouzení, zda se jedná o lidský život či nikoliv, právě schopnost žít mimo organismus matky. Státní zástupce ředeslal, že současná, nepochybně rozvinutá lékařská věda, není schopna hranici samostatné životaschopnosti plodu mimo těla matky jednoznačně vymežit. Znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví porodnictví a gynekologie, byla obecně určena hranice životaschopnosti plodu mimo tělo matky mezi 35. - 36. týdnem těhotenství, velmi však záleží na zralosti plodu, přičemž pomocí intenzivní neonatologické péče je možné udržet při životě již plod od váhy 700 g, což odpovídá asi 27. týdnu těhotenství. Takto narozené děti bývají značně postižené. Z toho vyplývá, že ona životaschopnost lidského plodu mimo tělo matky závisí na mnoha faktorech a v podstatné míře na poskytnutí vysoce specializované odborné neonatologické péče, jak tomu bylo i v daném případě u D. H. Státní zástupce má proto za to, že po dobu, kdy je plod součástí těla matky, na jejímž životě je zcela biologicky závislý, nelze hovořit o samostatném životě člověka. Za absurdní pak považuje tvrzení nalézacího soudu, že po uplynutí hranice 12-ti týdnů těhotenství, do níž lze podle zákona č. 66/1986 Sb. o umělém přerušení těhotenství, toto přerušit na žádost ženy, je nutno vykládat práva na ochranu života a zdraví ženy a lidského plodu jako stejná. Za tohoto stavu by totiž bylo velmi problematické přistoupit k přerušení těhotenství, je-li ohrožen život nebo zdraví těhotné ženy nebo zdravý vývoj plodu, případně, jde-li o geneticky vadný vývoj plodu, tedy v případě vitální, zdravotní a eugenické indikace, neboť při takovém výkladu by nepochybně šlo o vraždu.

Státní zástupce konstatoval, že současná medicína za narození živého plodu považuje úplné vypuzení nebo vynětí plodu z těla matky, jestliže plod po narození dýchá nebo projevuje jiné známky života, jako srdeční činnost, pulsaci pupečníku nebo aktivní pohyb svalstva, i když pupečník nebyl přerušen nebo placenta nebyla porozena, přičemž narození mrtvého plodu je narození plodu, jehož úmrtí nastalo před vypuzením nebo vynětím z těla matky. Narození je tak jediným možným rozhraním, dělícím mezníkem mezi plodem a živým člověkem. Do té doby jde o plod, o součást matky, a tedy o jeden celek.

Právní kvalifikace zvolená nalézacím soudem rovněž nezapadá do systematiky hlavy sedmé zvláštní části trestního zákona. S touto skutečností se soud nijak nevypořádal. Kdyby totiž plod dosud živě nenarozený již byl považován za člověka, tedy samostatně živého jedince, pak by jeho usmrcení formami uvedenými např. v ustanoveních o nedovoleném přerušení těhotenství bylo nutno považovat za usmrcení „jiného“ ve smyslu příslušných ustanovení hlavy sedmé trestního zákona. Tvrzení soudu, že pokud pachatel provede útok pouze v úmyslu usmrtit nenarozené dítě, jež by bylo již životaschopné, nelze takovéto jednání kvalifikovat podle jiných ustanovení trestního zákona (např. § 222, § 227 tr. zák.), jelikož by to dostatečně nevystihovalo společenskou nebezpečnost činu, by podle

názoru státního zástupce rozšířilo dosah jednotlivých skutkových podstat nad rámec zákona, což je v rozporu se zákonem. Dále namítl, že soud posoudil „vražený úmysl“ obžalovaného při absenci jeho doznání jako úmysl přímý podle § 4 písm. a) tr. zák., aniž by blíže vysvětlil z čeho a z jakých důkazů tento úmysl dovodil. Má za to, že by bylo správnějším úmysl obžalovaného posoudit jako úmysl nepřímý podle § 4 písm. b) tr. zák.

Proti argumentaci nalézacího soudu svědčí i provedeným dokazováním prokázaný fakt, že se jednalo o těhotnou ženu, přičemž použitím kvalifikace podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. soud z poškozené učinil ženu „netěhotnou“.

Státní zástupce dále podotkl, že plod je vázán na matku a je její součástí. Nemůže se jednat o živého člověka, když plod, byť v 32. týdnu těhotenství, musí ještě v těle matky projít určitým vývojem, během kterého by mohlo dojít i k jeho smrti a v takovém případě by nebylo možné vypořádat se s argumentací, že se jedná o životaschopného jedince. Položil otázku, zda v případě, kdy by pachatelkou byla samotná matka dosud nenarozeného dítěte, která by je chtěla obdobným způsobem jako v tomto případě usmrtit, by se také jednalo o trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. a v této souvislosti upozornil na ustanovení § 229 tr. zák.

Za lichý považuje státní zástupce též argument soudu, že kvalifikovaná skutková podstata podle § 219 odst. 2 písm. a) tr. zák. je přísněji trestná než skutková podstata podle § 219 odst. 2 písm. d) tr. zák., neboť má za to, že § 219 odst. 2 tr. zák. vyjadřuje určité způsoby spáchání trestného činu vraždy a podřazuje je pod stejnou trestní sazbu.

Za správnější by státní zástupce považoval použití právního posouzení podle obou písmen - a) i d) tohoto ustanovení trestního zákona, a to přes uvedenou argumentaci, neboť by tak byl lépe vystižen skutkový stav, tedy těhotenství poškozené. Nedomnívá se, že by stejné skutečnosti byly přičítány pachateli k tíži dvakrát, neboť jedna stránka věci je těhotná žena a její zvláštní stav, za jaký je nutno považovat těhotenství a druhá věc je plod, který soud posoudil jako životaschopného jedince.

Státní zástupce je přesvědčen, že nalézací soud pochybil zejména v tom, že nesprávně aplikoval jak ustanovení trestního zákona v souvislosti s již shora uvedenými předpisy mezinárodních dokumentů, které jsou nedílnou součástí našeho právního řádu. Navrhl, aby soud odvolací napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. v celém rozsahu zrušil a podle § 259 odst. 3 písm. a) tr. ř. za splnění podmínek uvedených v § 259 odst. 4 tr. ř. rozhodl ve věci tak, že uzná obžalovaného vinným pokusem trestného vraždy podle § 8 odst. 1 k § 219 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zák. a uloží mu trest odnětí svobody ve stejném rozsahu, jak to učinil v napadeném rozsudku Krajský soud v Ostravě za současného uložení povinnosti náhrady škody v souladu s napadeným rozsudkem.

Z podnětu podaných odvolání přezkoumal Vrchní soud v Olomouci, jako soud odvolací, podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž byla podána odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláními obžalovaného a státního zástupce vytýkány, odvolací soud přihlížel, jen pokud měly vliv na správnost výroků, proti nimž byla odvolání podána. Vzhledem k tomu, že obžalovaný P. D., jakožto oprávněná osoba ve smyslu ustanovení § 246 odst. 1 tr. ř., podal odvolání ve lhůtě uvedené v ustanovení § 248 odst. 1 tr. ř., které následně řádně odůvodnil, proti výrokům o vině, trestu a náhradě škody napadeného rozsudku a státní zástupce, jakožto oprávněná osoba podle § 246 odst. 1 tr. ř., podal odvolání ve lhůtě uvedené v ustanovení § 248 odst. 1 tr. ř., které rovněž následně řádně odůvodnil, proti výrokům o vině a trestu napadeného rozsudku, zabýval se odvolací soud přezkumem obžalovaným a státním zástupcem takto vymezených výroků, když v daném případě neshledal podmínky obsažené v ustanovení § 253 tr. ř. pro zamítnutí nebo odmítnutí podaných odvolání.

Po přezkoumání shora popsaných výroků napadeného rozsudku a správnosti postupu řízení, které vynesení rozsudku předcházelo, dospěl odvolací soud k závěru, že v tomto řízení nebyla porušena ustanovení, jimiž se má zabezpečit objasnění věci nebo právo obhajoby, která by mohla mít vliv na správnost a zákonnost přezkoumávaných částí napadeného rozsudku ve smyslu ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. Napadený rozsudek však trpí vadami popsanými v ustanovení § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř., a to nejasností a neúplností jeho skutkových zjištění, týkajících se přezkoumávané části rozsudku, a proto, že se ohledně takové části soud nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí. V přezkoumávané části rozsudku bylo rovněž porušeno ustanovení trestního zákona ve smyslu ustanovení § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem Vrchní soud v Olomouci po zrušení napadeného rozsudku z důvodů obsažených v ustanovení § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř., za splnění podmínek § 259 odst. 3 tr. ř., ve věci nově sám rozhodl rozsudkem a obžalovaného uznal vinným skutkem, v němž oproti soudu prvního stupně po doplnění dokazování a zopakování důkazů již provedených upravil skutková zjištění tak, aby odpovídala skutkovému ději a při tom odstranil i formulační nedostatky ve skutkových zjištěních soudu prvního stupně.

Soud prvního stupně totiž správně zjistil, že obžalovaný po předchozích vzájemných slovních a fyzických konfliktech s poškozenou J. H. uchopil na kuchyňské lince nůž o délce 217 mm s délkou čepele 113 mm, poté k poškozené přistoupil ze zadu a s velkou razancí bodl poškozenou J. H. do břicha, i když věděl, že poškozená J. H. se nachází ve 32. týdnu těhotenství, přičemž vzhledem k předcházejícím konfliktům, které byly jak slovní, tak fyzické, vzhledem k projevu obžalovaného k poškozené těsně před útokem slovy: „já tě zabiju“, způsobu útoku, použitého nástroje, použité síly a neposkytnutí pomoci po činu dospěl k závěru, že obžalovaný P. D. jednal s úmyslem poškozenou usmrtit. Nejednalo se o žádný náhlý afekt v rámci probíhajícího konfliktu, nýbrž obžalovaný již s úmyslem poškozenou usmrtit vstoupil do místnosti, vzal nůž, přistoupil k poškozené, a byť k ní přistupoval ze zadu, ránu vedl nikoli do zad, ale cíleně do těhotného břicha poškozené J. H. Vzhledem k použitému nástroji a těhotenství poškozené si byl vědom, že útokem může poškozenou usmrtit, neboť útočí na oblast těla, která je mimořádně citlivá na jakékoliv poranění, a stejně dobře si byl vědom toho, že tímto útokem usmrtí plod v těle matky. Toto protiprávní jednání obžalovaného však v rozporu se zákonem právně kvalifikoval jako pokus trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. Vycházel při tom ze závěru, že zaútočil vůči poškozené J.H. a nenarozenému dítěti - plodu - s úmyslem je usmrtit. Byť Nejvyšší soud ČR dospěl v rozhodnutí publikovaném v Bulletinu Nejvyššího soudu České republiky, trestní část, pod číslem 2/87-10 k závěru, že usmrcení plodu v těle matky nelze považovat za usmrcení člověka, tedy za usmrcení jiného ve smyslu ustanovení zvláštní části trestního zákona, obsahující tento znak, ale za způsobení újmy na zdraví samotné matce, součástí jejíhož těla dosud plod je, dospěl Krajský soud v Ostravě k závěru, že toto rozhodnutí již neodpovídá změněným podmínkám ve společnosti, zejména požadavkům na ochranu lidských práv a svobod, když uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR bylo přijato za jiného právního stavu, než existuje nyní. Přitom argumentuje ustanovením čl. 6 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle kterého má každý právo na život, lidský život je hoden ochrany již před narozením. Poukázal na to, že současný právní stav tedy staví ochranu života člověka na nejvyšší místo, přičemž Listina základních práv a svobod přiznává právo na ochranu lidského života již před narozením. Proto nelze v současné době jednoznačně konstatovat, že nenarozené dítě - plod z lékařského hlediska - je pouze součástí těla matky, jak to uvádí citované rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR. Za současného právního stavu a schopnostech medicíny zachraňovat lidský život nelze vykládat pojem „jiného“ tak, že „jiným“ ve zvláštní části trestního zákona je pouze narozený člověk, ale tak, že „jiným“ ve smyslu ustanovení trestního zákona je i nenarozené dítě, které je schopno již samostatného života. Právě schopnost samostatného života mimo tělo matky je podle názoru Krajského soudu v Ostravě skutečností, která je rozhodující pro posouzení, zda se jedná o lidský život či nikoliv. Je-li totiž nenarozené dítě životaschopné mimo tělo

matky, není již životně závislé na matce, když v případě nenadálých skutečností, ať již přirozených čin nepřirozených, je po narození schopno samostatného života, byť za pomoci neonatologické péče, a proto není pouhou částí těla matky. Proto soud dospěl k závěru, že útočí-li pachatel proti těhotné ženě, jež nosí nenarozené dítě schopné samostatného života mimo tělo matky, neútočí pouze proti těhotné ženě, ale útočí proti dvěma osobám, proti dvěma lidským životům. V této souvislosti poukázal na Úmluvu o lidských právech a judikaturu evropského soudu pro lidská práva. Na základě těchto skutečností právně kvalifikoval protiprávní jednání obžalovaného jako pokus trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., neboť usmrcení dvou osob je závažnější, než usmrcení jedné osoby a lidského plodu, jak to vyplývá z řazení § 219 odst. 2 tr. zák.

Vrchní soud v Olomouci se s těmito závěry soudu prvního stupně neztotožnil a naopak se naprosto ztotožnil s opravným prostředkem státního zástupce (s výjimkou názoru prezentovaného v písemném odůvodnění odvolání, podle něhož by mohl být protiprávní jednání obžalovaného právně kvalifikováno podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1, odst. 2 písm. a), d) tr. zák.), a proto na argumentaci státního zástupce v podaném opravném prostředku v plném rozsahu odkazuje.

Vrchní soud v Olomouci má zato, že předmětem útoku trestného činu vraždy podle § 219 tr. zák. je pouze živý člověk, kterým je dítě, které přestalo být lidským plodem, přičemž plod přechází v živého člověka okamžikem začátku porodu. Je zcela nepochybné, že podle Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku ČR, je lidský život hoděn ochrany již před narozením. Podle názoru Vrchního soudu v Olomouci je však ochrana lidského života (a to i plodu) zajištěna prostřednictvím speciálního ustanovení § 219 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zák., podle kterého bude potrestán ten, kdo jiného úmyslně usmrtí a spáchá tento čin na těhotné ženě. Pro naplnění této okolnosti podmiňující vyšší trestní sazby ustanovení § 219 odst. 2 tr. zák. musí být žena těhotnou na počátku jednání pachatele, kterým ji započal usmrcovat. Vrchní soud v Olomouci má tak zato, že přes současné poznatky lékařské vědy nelze odmítnout závěry uvedené v rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu ČSR, publikované v Bulletinu Nejvyššího soudu České republiky pod č. 2/87 - 10, podle kterých usmrcení plodu v těle matky nelze považovat za usmrcení člověka, tedy za usmrcení jiného ve smyslu ustanovení zvláštní části trestního zákona, obsahující tento znak, ale za způsobení újmy na zdraví samotné matce, součástí jejíhož těla dosud plod je.

V daném případě bylo zcela jednoznačně bez jakýchkoli pochybností prokázáno, že obžalovaný P. D. jednal v úmyslu usmrtit poškozenou J. H. Svůj úmysl nejen že verbálně vyjádřil, ale ten také vyplývá ze způsobu útoku, použitého nástroje, použité síly, kdy útok nožem o délce čepele 11,3 cm byl veden s velkou razancí, neboť čepel nože byla do těla poškozené vražena velmi pravděpodobně v celé délce, přičemž obžalovaný záměrně ze zadu zákeřně útočil proti takové části těla poškozené, kde jsou uloženy důležité orgány pro život, které jsou snadno zasažitelné. Zcela jednoznačně tak jednal v úmyslu přímém ve smyslu ustanovení § 4 písm. a) tr. zák. Přitom obžalovaný věděl o těhotenství ženy, poškozené J. H., neboť to s ohledem na délku těhotenství bylo znát na jejím těle, ale navíc obžalovaný udržoval s poškozenou poměr, žil s ní v družském stavu a narození dítěte očekával a těšil se na něj. Z uvedených důvodů Vrchní soud v Olomouci protiprávní jednání obžalovaného právně kvalifikoval jako pokus trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zák., neboť se dopustil jednání pro společnost nebezpečného, které bezprostředně směřovalo k tomu, aby jiného úmyslně usmrtil a čin spáchal na těhotné ženě, přičemž tohoto jednání se dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, avšak k jeho dokonání nedošlo.